

Editorial

XI Congrés d'Arxivística de Catalunya

La Seu d'Urgell, 10 -12 de maig de 2007

Innovació, la segona transformació?

Estem a les portes d'una nova edició de les Jornades d'Arxivística de Catalunya, les onzenes, que a partir d'aquest any –tal com es pot observar en tots els materials de difusió– passarem a denominar amb el terme congrés. Canviem de nom. En la passada edició de 2005 vàrem complir 20 anys, tenim, per tant, una bona trajectòria i una gens menyspreable experiència en l'organització d'aquestes trobades biennals, dedicades a la presentació, la discussió, la confrontació o simplement l'exposició de temes que ens afecten com a professionals dels arxius i de la gestió documental. Ens va semblar que la denominació de 'congrés' era més escaient a la naturalesa d'aquestes trobades periòdiques i que reflectia molt bé la idea de presentació de bones pràctiques i de debat d'idees.

El tema de l'XI Congrés d'Arxivística "La innovació i el desenvolupament professional" sorgeix de la discussió de les conclusions de la 7a Conferència Europea d'Arxius, celebrada al voltant del lema "Arxiver, una professió de futur".

A Varsòvia es va parlar de la necessitat de definir el model competencial per al desenvolupament de la professió arxivística a Europa, una Europa cada cop més extensa i que incorpora de manera intensiva l'ús de les tecnologies. També es va parlar de formació superior en arxivística i de les possibilitats de fer convergir els diferents sistemes educatius i d'adequar els programes per fer possible l'espai europeu d'educació superior. I finalment, es va parlar de la necessitat d'establir i de compartir estàndards per a la gestió i per a la comunicació de continguts.

Ens va semblar molt oportú –als membres del comitè científic– entomar aquestes idees i aprofitar el moment per replantejar-nos la qüestió central de les competències del professional d'arxius i de la gestió documental, no en va estem ja instal·lats definitivament en la societat del coneixement i això –intuïm– fa variar alguna cosa l'exercici de la professió. Per aquest motiu volem traslladar el debat de l'evolució de les competències a l'àmbit del nostre congrés

El debat sobre la funció i les competències de la professió d'arxiver el vàrem fer a comença-

ments de la dècada dels noranta, acompanyats pel brillant i justament cèlebre article de Miquel Casademont *Unde veniunt ac quo vadunt archiva* (1991). En aquella època la nostra professió va experimentar, podríem dir-ne, una primera i profunda transformació. Proveníem d'una tradició historicista que intervenia en l'organització dels documents quan aquests documents perdien el valor jurídicoadministratiu i adquirien valor històric. D'aquesta pràctica, vàrem passar a incorporar molt ràpidament la metodologia de la gestió documental, que preveu –dit ràpidament– la intervenció de l'arxiver en tot el cicle de vida dels documents, des de la seva creació fins a la seva destrucció o conservació definitiva. Aquest canvi de metodologia, propiciat per la incorporació de les noves tendències arxivístiques, però també per donar resposta a una demanda social d'eficàcia i de transparència en les organitzacions, va suposar un canvi important en el model de competències i va fer evolucionar molt radicalment la professió d'arxiver.

D'ençà d'aquesta primera transformació, quinze anys més tard, ens tornem a preguntar pel model competencial dels arxivers i dels professionals de la gestió documental, però ara des de la perspectiva de la innovació.

En els darrers deu anys el model social i econòmic s'ha transformat radicalment. En primer lloc, hem passat de la societat industrial a la societat digital o societat del coneixement, un model que emergeix de

la confluència de diverses tecnologies: la informàtica, les telecomunicacions i les tecnologies dels continguts. La societat digital afavoreix noves formes de relació i noves possibilitats: l'administració electrònica, el comerç electrònic i la formació electrònica.

En segon lloc, les administracions i les organitzacions impulsen polítiques de modernització i d'innovació tendents a garantir l'eficàcia administrativa, el bon govern i la màxima qualitat dels seus serveis. En tercer lloc i últim, els ciutadans exigeixen eficàcia, transparència, qualitat en els serveis i noves formes de participació, el més directes i el menys mediatitzades possible, afavorides per l'ús, en particular, d'Internet.

Sumari

El vocal informa

Compartir la memòria gràcies a la globalització

Notícies

Recursos informàtics

Nou programari lliure de gestió d'arxius

De l'arxiu a l'arxiver

Apropar la història des dels petits arxius municipals

L'accés i la privacitat

L'accés a la informació pública: construir un dret inexistent

Pautes de conservació / Fons i lepisemes

El pergami. Metodologies per a la hidratació

La Junta informa

Patrocina:

gama

Equipment Integral d'Arxius

Edita:
Associació d'Arxivers de Catalunya
Redacció:
Rocafort, 242 bis, 3r. 08029 Barcelona
Tel. i fax: 934 19 89 55
a/e: associacio@arxivers.com
Coordinació:
Albert CURTO
Disseny i producció:
Disseny Visual, SL
Impressió:
Alpres, Mèxic 19

Dipòsit Legal: 292/89
ISSN: 0214-6924

Situats en aquest nou entorn, caracteritzat per l'ús intensiu de les tecnologies, per les exigències d'eficàcia i de màxima qualitat en els serveis, ens sembla indispensable repensar el paper de l'arxiver i del professional de la gestió documental. Parlarem de competències, de formació, de gestió de la qualitat, d'estàndards per saber de quina manera ens podem situar dins d'aquest nou model digital, com hi podem respondre satisfactòriament i què hi podem aportar de nou, des d'una perspectiva innovadora.

Sobre les competències dels professionals de la gestió dels documents i dels arxius, plantejem un seguit de dubtes que pensem que són compartits: les noves tecnologies introdueixen noves competències? què hem de saber fer?, hem de dissenyar sistemes de gestió documental en un entorn electrònic?, en quins processos d'una organització és convenient que participem i en quins és obligatòria la nostra participació?, quins processos hem de liderar? No són qüestions de resposta senzilla. Tenim una eina segurament molt valuosa, la ISO 15489:2001, que ens pot donar pistes per a la definició del marc competencial.

Igualment, ens plantejem preguntes similars en els cas dels arxius històrics, de quina forma es preparen els centres d'arxiu per respondre al repte de la documentació digital. El document de conservació definitiva no és, en el nou entorn, un document tangible, és un document definit per unes metadades i que és real en un entorn digital. Qui gestiona la custòdia dels documents permanents i com ho fa?

En definitiva, pretenem observar l'evolució de les competències de l'arxiver, tant en els arxius administratius com en els arxius històrics.

Pel que fa a la formació, sembla clar que si canvia el model de competències, els coneixements també s'hauran d'adequar a la nova realitat, serà necessària una formació adaptada a les noves exigències, haurem d'actualitzar els coneixements per desenvolupar noves habilitats i nous reptes. Però a més, aquest procés de formació s'haurà de poder fer en un entorn virtual, so-

bretot quan parlem de formació continuada: disposem d'eines educacionals de naturalesa virtual per a la promoció de la formació en línia? Finalment, ens hem de preguntar pel futur de l'educació superior, com es preveu que sigui la formació acadèmica dins del marc de convergència europea i de quina forma està previst fer l'homologació de programes i continguts.

Pretenem, entorn d'aquest tema, conèixer l'evolució del model formatiu i saber les iniciatives que s'han pres per fer possible l'existència d'una formació específica en el marc europeu.

Vinculat a la professionalització hi ha l'exigència de la qualitat que tots nosaltres, com a ciutadans, demanem a administracions i empreses. Volem obtenir productes i sobretot serveis de la màxima qualitat. Administracions i empreses posen en marxa polítiques i plans d'innovació que els assegurin una posició de lideratge en modernització administrativa, qualitat de serveis, atenció al client i atenció al ciutadà. La innovació no es pensa només en termes de tecnologia, també es pensa en termes de millora dels processos i de l'organització. Innovació en organització. En aquest terreny és on, molt probablement, els professionals de la gestió de documents i els arxivers tenim interessants aportacions a fer. Des d'aquest punt de vista pretenem conèixer les experiències en planificació estratègica, les experiències en l'aplicació de normes internacionals de gestió documental i de normes de gestió de qualitat.

No volem deixar de tractar les iniciatives que es generen en el si de la societat i que són motiu de forta preocupació, com és el cas de la recuperació de la memòria històrica. Els arxius, com a dipositaris de la memòria, hem de fer-nos ressò d'aquestes iniciatives, veure què demanen de la nostra professió i prestar-hi la nostra col·laboració. Presentarem dues experiències d'aquesta col·laboració, amb el benentès que aquest tema exigeix una dedicació més extensa.

Esperem que aquest congrés sigui interessant per a tots els arxivers i animem des d'aquí a prendre-hi part.

El vocal informa

La retirada del recurs

Josep Conejo
Vocal de Treball, Estatus Professional

Tal com es va informar en anteriors butlletins, el 18 de setembre passat la Junta de l'AAC va acordar presentar un recurs potestatiu de reposició davant el director general de la Funció Pública, així com un recurs contenciós administratiu davant la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya perquè el mestratge d'arxivística computés com a mèrit en la fase de concurs del procés selectiu al cos de titulació superior d'arxivers de la Generalitat de Catalunya. Segons constava a les bases del procés, el Mestratge d'Arxivística, impartit per les universitats catalanes des de finals dels anys vuitanta, no es valorava com a mèrit, ja que no arribava a tenir el nombre de crèdits necessaris. A l'apartat de mèrits de les bases del concurs, s'especificava que es valoraven les titulacions universitàries de doctorat, graduat superior, màsters o postgraus amb una càrrega lectiva mínima de 60 crèdits, i els màsters d'arxivística no hi arribaven, tot i ser els únics estudis sobre la matèria que s'han realitzat a Catalunya al llarg d'aquests anys, i on s'han format més de 350 professionals catalans.

El recurs davant de la Direcció General de la Funció Pública es va presentar el 22 de setembre i el recurs contenciós administratiu es va formular el 18 d'octubre. En paral·lel, es van iniciar converses amb la Direcció General de la Funció Pública durant el mes d'octubre, i durant els mesos de novembre i desembre es van tenir dos reunions amb la UAB, la principal universitat que va impartir el Màster d'Arxivística, per negociar la possibilitat que la Universitat certifiqués el nombre total de crèdits impartits pels alumnes del Màster i, d'aquesta manera, poder fer l'equivalència amb els crèdits dels títols de grau i de postgrau actuals, per tal que el tribunal qualificador del procés selectiu ho pogués valorar adequadament. El tribunal qualificador es va reunir el mes de gener i va tenir en compte el certificat emès per la Universitat Autònoma de Barcelona. El certificat ha fet que s'atorgués un punt al títol de Màster d'Arxivística. Davant d'aquesta circumstància, la Junta de l'AAC creu que l'objectiu de defensar els interessos de tots els professionals s'han assolit, ja que s'ha aconseguit donar valor a l'única titulació en arxivística que hem tingut a casa

nostra des de finals dels anys vuitanta. Per tant, s'ha decidit retirar el recurs contenciós administratiu a fi de no dilatar més la resolució definitiva del procés selectiu, cosa que s'ha fet a finals del mes de març, una vegada acabat el termini per presentar recurs contra els resultats del procés selectiu d'arxiviers.

Tanmateix, l'AAC continuarà atenta, com fins ara, a totes les convocatòries que apareguin publicades, i actuarà de la mateixa manera si es repeteix aquest problema de baremació en els mèrits o qualsevol altra

irregularitat que pugui afectar els interessos dels professionals dels arxius, i no dubtarà a interposar els recursos que siguin necessaris.

En aquest sentit, la Junta ha enviat una comunicació a totes les organitzacions que puguin convocar places d'arxiviers, especialment els ajuntaments, les diputacions i les universitats, perquè en properes convocatòries es tinguin en compte aquestes aspectes, i així mateix, els reiterem el nostre assessorament i suport per preparar noves convocatòries.

Notícies

Actes de les II Jornades Tècniques d'Arxius Portuaris

El 9 i 10 de novembre de 2006 van tenir lloc al Port de Tarragona les II Jornades Tècniques d'Arxius Portuaris dedicades a "La classificació i la valoració dels documents portuaris". La primera edició d'aquesta trobada de tècnics d'arxiu de les diferents autoritats portuàries de l'Estat havia tingut lloc el novembre de 2004 al Port de Huelva; era el primer cop que els responsables d'arxius de les autoritats portuàries compartien les seves experiències i les posaven en comú.

A finals del passat 2006, l'Autoritat Portuària de Tarragona, conjuntament amb Puertos del Estado, va editar el llibre d'actes de les II Jornades que avui presentem, on es reflecteix, de manera força fidel, el treball dut a terme pel col·lectiu d'arxiviers portuaris durant la seva estada a la nostra ciutat.

El llibre s'inicia amb una presentació a càrrec del president del Port, Josep Anton Burgasé, i segueix amb el pròleg de Ramon Alberch Fugueras, subdirector general d'Arxius de la Generalitat de Catalunya, que participà activament en les Jornades com a ponent inaugural parlant de "L'experiència catalana en l'avaluació de documents", ponència que apareix també publicada en el llibre. La introducció, duta a terme per Coia Escoda Múrria, coordinadora de l'Arxiu del Port, de les II Jornades Tècniques d'Arxius Portuaris i de la present edició vol ser una declaració d'intencions del col·lectiu d'arxiviers portuaris sobre la realització d'aquestes trobades professionals i sobre la publicació d'aquestes actes, eina imprescindible per al treball quotidià de les persones vinculades a la gestió documental.

A banda de la ponència inaugural, el llibre recull la transcripció de la taula rodona que va tenir lloc en el transcurs de les Jornades per debatre sobre la necessitat de crear una comissió qualificadora de documents portuaris, hi participaren el mateix Ramon Al-

berch; Conchita Pintado, responsable del Servei d'Arxiu del Ministeri de Foment; Joaquim Nolla, tècnic del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona; Isabel Pont, assessora jurídica de l'Autoritat Portuària de Barcelona, i Beatriz Bruna, responsable de l'Arxiu del Port de Vigo.

També es publica la ponència presentada per la coordinadora de les II Jornades Tècniques d'Arxius Portuaris, Ana María Mojarro Bayo, amb el títol "I Jornadas Técnicas de Archivos Portuarios: análisis y significado", així com les presentades pels representants dels diferents grups de treball dedicats a l'estudi i elaboració d'un reglament, d'un quadre de classificació comú, d'un cens d'arxius portuaris, de documents normalitzats d'arxiu, de difusió i de gestió documental.

A l'apartat titulat "Experiències", Amparo Costa i Pilar Ballesteros de CEDIPORT aporten una ponència sobre "La fototeca de l'Autoritat Portuària de València", la seva història i els serveis que ofereix.

A la part final del llibre apareixen les conclusions de les Jornades, de les quals cal destacar l'acord de la necessitat de crear una Comissió Qualificadora de Documents Administratius que tingui la capacitat de dur a terme una veritable avaluació de documents, racional i integrada dins el sistema de gestió documental de les autoritats portuàries. Així, es podrà eliminar documentació de manera controlada i amb les garanties jurídiques necessàries per tal d'assegurar un contingut planificat dels nostres arxius amb el conseqüent estalvi d'espai, personal i despesa que això comporta. S'adjunta una relació dels assistents a les Jornades i un recull de les imatges dels actes més significatius, com la visita a la Tarragona romana, organitzada pel Museu d'Història de Tarragona, que consistí en un recorregut pel circ, la catedral i la casa Castellarnau.

Estadístiques web AAC. Trimestre 1 de 2007

Gener 2007	Febrer 2007	Març 2007
Nre. de visites: 5.755	Nre. de visites: 4.965	Nre. de visites: 6.178
Visitants diferents: 3.402	Visitants diferents: 3.107	Visitants diferents: 3.597
Nre. de pàgines consultades: 31.506	Nre. de pàgines consultades: 26.194	Nre. de pàgines consultades: 32.947
Per països: Espanya, Usa, França, Ucraïna, Andorra	Per països: Espanya, Usa, Alemanya, França, Perú	Per països: Espanya, Usa, Andorra, França, Alemanya, Gran Bretanya

De l'arxiu a l'arxiver

M. Assumpta Rodon i Valls
Cap de l'Arxiu General de la Diputació de Barcelona

En posar-me a escriure aquestes línies, presumeixo que pot ser interessant fer balanç dels canvis que ha experimentat la professió, des d'aquell primer destí de responsable de l'Arxiu General del Govern Civil de Barcelona, fins al present.

Amb vint anys, acabats de fer, la Diputació de Barcelona em va destinar, en comissió de serveis, al Govern Civil per organitzar l'Arxiu General. Aquella jove inexperta, amb els mínims coneixements d'arxivística, i sense cap experiència en l'organització d'arxius administratius, es va enfrontar al repte de posar ordre a la munió de documents generats per les oficines de la institució des del 1939.

A part del repte professional que suposava organitzar tot allò, hi havia la sorpresa de l'entorn social en què em trobava: excombatents, caballeros mutilados, caporals de la divisió azul, policies nacionals, etc., personatges que se'ls havia reciclat per fer feines administratives però que no tenien ni la més mínima idea d'organització, classificació i, no parlem, d'arxivar. L'arxiu era una sala gran situada a l'entresol amb prestatgeries de fusta a les parets, on reposaven, perfectament enquadernats i ordenats, tot els butlletins de l'Estat, de la província, i poca cosa més. Al terra, ocupant tot el centre de la sala, hi havia la documentació. Allà hi havia els permisos i les denegacions del Festivals de Cançó amb les lletres censurades, informes de conferències i de tota mena de reunions, multes per parlar en català en actes públics, clausures de locals d'espectacles, informes sobre la conducta moral de ciutadans, la filiació política de tot aquell que volia obrir un establiment, etc.

Avui, la majoria d'institucions són conscients que una part de la documentació que generen és la documentació històrica del futur. Els joves que comencen a treballar en arxius administratius organitzen la documentació seguint el quadre de classificació, utilitzen bases de dades per elaborar els inventaris, apliquen calendaris de conservació, però quaranta anys enrere tot això no existia, la majoria dels professionals de l'arxivística treballaven en arxius històrics, els arxius administra-

tius, en bona part, eren el destí de funcionaris castigats o el dels menys capacitats per a la feina. Els catàlegs eren manuals o mecanografiats amb màquines d'escriure Underwood, i les fitxes es guardaven en fitxers de fusta subjectats per una barreta de ferro. L'ofici el vàrem aprendre a base d'experimentar, de sentit comú, preguntant i comparant els resultats amb altres companys d'arxius administratius.

Després de divuit anys no tan sols me'n havia sortit sinó que tenia un arxiu com cal, amb armaris compactes, les mesures de seguretat adients, els inventaris complets i tota la documentació localitzada i a punt per, en el moment que s'autoritza, posar-la a la consulta. I satisfeta per haver guanyat la Borsa d'Estudis Dr. Vives i Gatell que convocava l'ANABAD, amb un treball sobre les associacions polítiques, sindicals i obreres inscrites al Registre d'Associacions del Govern Civil, entre els anys 1887 i 1936. Així doncs, era el moment de començar una nova etapa, i vaig tornar a la Diputació per fer-me càrrec de l'Arxiu General, amb la il·lusió que anava a un arxiu amb els inventaris al dia i obert a la consulta. Però l'arxiu de la Diputació havia estat dirigit per personal del cos de facultatius de l'Estat, i persones de prestigi que no els calia demostrar el que valien i per tant la feina estava per fer.

Sempre he sostingut la idea que un bon arxiver, a més de tenir una bona formació, ha de ser tafaner, i aquest, diguem-ne defecte, en el meu cas ha estat una sort, ja que l'any 1984, obrint un munt de paquets descontrolats que hi havia al magatzem de l'arxiu vaig localitzar l'arxiu personal del president Macià, documents que feia temps reclamava la família, una vegada retornada de l'exili. Aquesta troballa va suposar-me un reconeixement públic puntual en el moment en què es va presentar a la premsa l'inventari dels documents del fons. Reconeixement que hauria de ser implícit en l'exercici de la professió, però que tan sols recau en aquell que té la sort de ser al lloc precís en el moment adequat. L'any 1987, en deixar la Diputació el Palau de la Generalitat i traslladar-se a l'edifici modernista de Can Serra, es va habilitar el recinte de la maternitat, un dels edificis ja existents, per ubicar-hi l'Arxiu Històric. Cal dir en honor a la corporació que les instal·lacions i l'entorn en què esta situat l'arxiu són immillorables, tant per als investigadors com per als qui hi treballem.

Per últim, he de manifestar que, al llarg quaranta anys que fa que treballa en aquesta professió, no m'ha decebut mai, és cert que he lluitat contra la incomprensió del significat de la feina d'arxivar, tant per part dels caps com dels mateixos treballadors, però aquesta incomprensió he vist que a poc a poc es va esvaïnt i van apareixent els fruits del treball de tot el col·lectiu. Estic satisfeta perquè m'ha permès compartir l'entusiasme dels primers professionals que vàrem fundar l'AAC, gaudir de l'experiència de treballar amb bases de dades, veure realitzat un programa d'estudis universitaris, la millora en el funcionament i les instal·lacions de molts arxius, el canvi radical del concepte d'arxiu en l'Administració, que avui és un element més del procediment administratiu i integrat al circuit documental. I per últim, i el més important, m'ha permès conèixer una sèrie de companys que més que companys són amics.

El canvi climàtic també afecta els arxius

Carme Bello i Àngels Borrell

No cal fer grans elucubracions per arribar a la conclusió que, darrere dels desastres naturals que actualment es donen amb tanta freqüència arreu del món, hi ha un canvi climàtic evident, amb un significatiu augment de les temperatures i com a conseqüència: el desglaç, les riuades, els tsunamis, etc., i ens agradi o no, és una realitat que s'imposa i a la qual ens hem d'enfrontar, mentre no hi hagi una reducció dràstica del consum d'hidrocarburs i d'emissions de gasos a l'atmosfera. Però això, en aquests moments, és una utopia, ja que significaria que els països anomenats rics, o del primer món, haurien de canviar els hàbits i el sistema de consum, i sincerament, és molt difícil tant per les conseqüències econòmiques que comportaria com les polítiques.

Potser algú que estigui llegint aquesta reflexió es pot preguntar què té a veure amb els arxius, doncs hi té a veure, i molt, ja que els arxius pateixen molt directament els desastres naturals, i tenen conseqüències nefastes per al patrimoni documental; de la mateixa manera, el canvi climàtic afavoreix el creixement i desenvolupament de microorganismes i l'aparició d'insectes cada vegada més resistents als productes químics de control de plagues.

Però no podem donar la culpa de tot al canvi climàtic, ja que hi ha un sèrie de desastres que es produeixen als arxius que són conseqüència directa de l'espai físic on està ubicada la documentació, l'edifici i el seu entorn. La majoria d'edificis on estan ubicats els arxius no compleixen el mínims requeriments de conservació que es consideren estàndards. És molt freqüent que estiguin en edificis compartits amb altres dependències d'ajuntaments o de l'Administració o que estiguin situats en edificis antics, històrics, en els quals és pràcticament impossible fer modificacions per tal d'adequar l'espai d'arxiu a les necessitats de conservació que té la documentació. I quan es fa un edifici de nova construcció no es compta amb la inter-

vençió d'especialistes en conservació del patrimoni documental que puguin revisar i avaluar els projectes per tal d'adaptar-los als paràmetres de conservació. El resultat són edificis en els quals l'arquitecte, l'enginyer, el constructor, etc. posen tots els seus coneixements i ganes a fer-los bé, però molt sovint, massa, els resultats són negatius.

En el nostre país no hi ha tradició d'utilitzar un sistema constructiu i de disseny específic per a arxius que tingui en compte les característiques de la documentació i les seves necessitats ambientals i d'ubicació. De la mateixa manera, no hi ha cap mena de normes ni directrius, dictades des de les administracions públiques, que marquin els requisits de construcció, disseny, seguretat i ambientals que necessita un arxiu i que puguin ser de compliment obligat a l'hora de convocar un concurs públic per a la rehabilitació d'un edifici d'arxiu o bé de nova construcció.

Els requisits bàsics per minimitzar els factors que afavoreixen una inundació, un incendi o l'aparició de microorganismes passen per posar especial cura en els materials constructius, d'aïllament i de recobriment que es fan servir, i desterrar, per sempre, de l'edifici d'arxiu les moquetes, el suro, les plaques de fusta conglomerada, els falsos sostres, envans prefabricats, etc. i controlar de manera radical les condicions ambientals de temperatura, humitat relativa i ventilació dins dels dipòsits. Aquest control es pot fer a través del projecte constructiu i els materials, o bé de manera forçada a través de climatitzadors. També s'han d'extremar les mesures de seguretat dins dels dipòsits i evitar el pas de canonades d'aigua o d'instal·lacions elèctriques sense protecció, i instal·lar-hi tots els sistemes de detecció, alarma i resposta adients. Un altre dels factors que cal controlar, de cara als microorganismes, és la neteja de tot l'edifici, però especialment dels dipòsits i dels conductes i màquines de climatització. És convenient extremar el

control dels climatitzadors i el canvi periòdic dels filtres i prefiltrats.

Aquestes condicions mínimes, si ens parem a pensar, no són res de l'altre món, quasi sempre es poden complir si hi ha voluntat de fer que sigui un equip multidisciplinari el que projecti un equipament d'arxiu o una rehabilitació. I en canvi, els beneficis són substancials, ja que podem evitar inundacions, allunyar el perill d'incendi i fer front de bon començament al desenvolupament de plagues.

No voldríem acabar sense fer memòria dels grans avenços que s'han fet en aquest país, en els darrers deu anys, en matèria de conservació preventiva. Avui

tothom sap què és un fong, què és una tinta ferrogàl·lica, quins són els paràmetres ambientals aconsellats, com són les caixes de conservació, que és un paper barrera, etc. gràcies a la tasca de difusió d'aquests temes que han fet els mateixos arxius, l'Associació d'Arxivers, els conservadors restauradors i, els darrers quatre anys, l'Escola Superior d'Arxivística, que ha introduït una assignatura obligatòria de conservació i equipaments dins dels plans d'estudis. Ara només cal que l'Administració es decideixi a confeccionar unes normes per a la construcció d'arxiu que especifiquin molt bé les característiques i els requisits dels dipòsits, i a fer que aquestes normes siguin de compliment obligat.

Els arxivers fora de Catalunya

Els arxius a Finlàndia

Kenth Sjöblom,
investigador sènior, Arxius
Nacionals de Finlàndia

Del sector privat al sector públic: la meua trajectòria professional

Després de graduar-me a la Universitat d'Hèlsinki el 1987 –on vaig estudiar història general com a matèria principal, combinada amb història fina i escandinava, arqueologia, història política i ciències polítiques– vaig iniciar la meua carrera com a arxiver fent pràctiques als arxius parlamentaris. Durant aquest període també vaig acabar l'examen d'arxiu bàsic. Després d'una breu col·laboració com a arxiver al Ministeri de Medi Ambient, l'any 1988 vaig aconseguir la meua primera feina important als Arxius d'Esports de Finlàndia. A la vegada que treballava als Arxius d'Esports vaig continuar els meus estudis d'arxivística i vaig participar en el primer programa de formació centrat en la gestió de documents, un tema que formava part de l'examen d'arxivística superior. La feina als Arxius d'Esports també em va inspirar a prendre la iniciativa, juntament amb un amic, de fundar la Societat Finlandesa per a la Història de l'Esport, on vaig assumir el càrrec de secretari i tresorer durant dotze anys. A més, el contacte amb fonts primàries interessants també em va inspirar a investigar pel meu compte, i el 1999 vaig llicenciar-me en filosofia amb una tesina sobre la vida esportiva dels primers temps a Hèlsinki. Gràcies a la meua llarga experiència amb els arxius esportius, em vaig comprometre amb la tasca de crear una secció sobre arxiu esportius al Consell Internacional d'Arxiu (ICA). La secció provisional (ICA/SPO), de la qual sóc president en aquests moments, es va fundar durant el congrés de l'ICA celebrat a Viena el 2004 i ha funcionat de manera activa des de llavors. Al començament del 2005 vaig deixar el sector privat per passar al sector públic, ja que em vaig convertir en investigador sènior dels Arxius Nacionals de Finlàndia, a la unitat d'arxiu privats.

L'àmbit dels arxius finlandesos, una xarxa versàtil

A Finlàndia, els arxius del sector públic són administrats pel Servei d'Arxiu Nacional, que inclou els Arxius Nacionals a Hèlsinki, així com set arxius provincials. El Servei d'Arxiu Nacional té 230 empleats en total, la meitat dels quals treballa als Arxius Nacionals. El Servei d'Arxiu Nacional és responsable de la gestió de documents de les autoritats públiques i, en aquesta fase, rep materials documentals amb una antiguitat de quaranta anys o més. Al final del 2005, els magatzems del Servei d'Arxiu Nacional van arribar a ocupar poc més de 111.000 metres de prestatgeries, 15.500 dels quals estaven destinats a arxiu privats de persones i organitzacions importants.

A part del Servei d'Arxiu Nacional, Finlàndia també disposa d'un grup d'arxiu centrals privats, que cobreixen diferents àmbits de la societat finlandesa, com els partits polítics, les societats literàries, els sindicats, les empreses privades i l'esport. Aquest grup de dotze arxius rep el finançament de subvencions estatals, amb fons procedents dels ingressos de l'empresa de loteria nacional. Les subvencions estatals les administren els Arxius Nacionals, sobretot la unitat d'arxiu privats, i estan destinades a cobrir la principal part dels costos en concepte de salaris, lloguers i materials necessaris per a la classificació i la catalogació de les col·leccions d'aquests arxius centrals privats. Al començament del 2007 va entrar en vigor una nova llei relativa a les subvencions estatals per als arxius privats.

A més d'aquests dos sectors d'arxivística, també hi ha l'àmbit dels arxius municipals, els arxius eclesiàstics, els arxius militars (que aviat s'incorporaran al Servei d'Arxiu Nacional) i els arxius del Ministeri d'Afers Estrangers.

Els reptes actuals

La importància i la quantitat cada cop més grans de do-

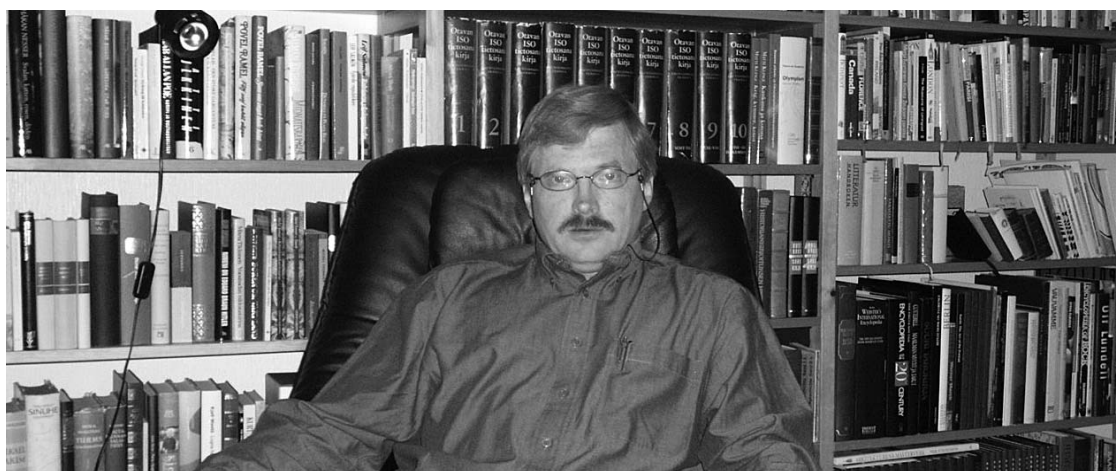
cuments electrònics també ha tingut, lògicament, repercussions sobre la vida i la feina dels arxivers a Finlàndia. També ha començat a donar forma al camp d'acció dels arxivers o, si es prefereix, gestors de documents. Antigament, la major part d'arxivers provenia de l'àmbit de la història, però avui dia aquesta situació ha començat a canviar gradualment, i hi ha un nombre creixent d'empleats experts en el camp de les tecnologies de la informació que apliquen les seves habilitats a la gestió de documents.

Tal com s'ha esmentat més amunt, el Servei d'Arxius Nacional és responsable de tenir cura dels documents de les autoritats públiques. Com que el material documental es troba cada cop més en format electrònic, s'han de prendre mesures per estar preparats per rebre el material en aquest format. Per això, el Servei

d'Arxius Nacional ha preparat un servei d'adquisició especial per a documents electrònics actius de les autoritats públiques, on se les instrueix sobre quins formats de documents són acceptables.

El Servei d'Arxius Nacional també té com a objectiu que, per al final del 2007, tot el material catalogat antigament estigui disponible en una base de dades electrònica. Mitjançant aquesta base de dades, els investigadors podran sol·licitar material de manera electrònica. Aquest projecte també representa un gran repte per a la unitat d'arxius privats, ja que molts dels arxius antics han estat classificats durant molts anys sense cap criteri unificat.

A més d'aquests desafiaments, també hi ha una demanda cada cop més gran de materials digitalitzats.

La ressenya

GUIU, Pere;
PUIG-PEY, Antoni.
Glossari de termes
d'infonomia, arxivística
i gestió documental a l'Administració
pública.
València: Ed. Associació
d'Arxivers Valencians i
Tiravol, novembre de
2006.

Ana Pazos

Tal com esmenten els autors en el pròleg del llibre, aquest glossari respon a un repte personal i professional, associat a conèixer millor els seus proveïdors i clients, els arxivers i els altres professionals relacionats amb el món de la gestió documental. Aquests dos professionals, quan van començar les classes de l'assignatura que imparteixen a l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED), Anàlisi i millora de circuits administratius, es van adonar que desconeixien la terminologia habitual dels arxivers. Aquest desconeixement els va portar a elaborar un recull de termes –segons ells per a no iniciats– que donen una visió general i específica del llenguatge documental amb el qual ens movem en el nostre treball diari.

Al llarg de les 220 pàgines de què consta el llibre, Pere Guiu i Antoni Puig-Pey van enumerant tots els conceptes fins a arribar a les 1.760 definicions, cosa que dóna una idea de les hores de feina dedicades a aquest treball i del rigor que s'han marcat els autors. Es tracta de conceptes relatius a l'arxivística, les administracions públiques, la biblioteconomia, la infonomia i la gestió documental, complementats amb altres mots usats sovint en estadística, producció, recursos humans i sistemes d'informació que poden ser d'utilitat als lectors no iniciats. Així, podem trobar des dels termes més generals –per exemple, gestió documental o arxivi– fins als termes més específics i novedosos, com portable document format o vikipèdia.

Certament, hi ha definicions que poden demanar algun petit ajustament, però, en general, ens trobem davant

d'un treball molt curós de sistematització dels termes que afecten i influeixen en la arxivística i la gestió documental més actual. El nostre vocabulari s'ha enriquit amb gran quantitat de conceptes que, de vegades, no utilitzem amb propietat i aquest déficit és el que vol cobrir aquesta publicació.

D'altra banda, aquest llibre s'emmarca en la voluntat dels seus autors de continuar aprofundint en l'estandardització de tècniques i metodologies de treball, iniciada amb el seu anterior llibre *Auditoria de circuits administratius* (Ed. Associació d'Arxivers Valencians i Tiravol, València, 2002). Aquest manual, dedicat a l'exploració de com es pot gestionar millor un dels recursos més importants de qualsevol organització, la informació, ja era una declaració d'intencions dels autors mitjançant la incorporació d'idees i mètodes per a un ús més eficient de la informació.

Aquest Glossari s'uneix a l'aparició d'altres de semblants que intenten sistematitzar les definicions dels termes que utilitzem més sovint i dels quals encara no tenim prou informació. Per exemple, és el cas del llibre *ABC de la signatura electrònica* d'Ignacio Alamillo (Agència Catalana de Certificació, Barcelona, 2005), que ens obria la porta al món de la identitat digital i l'expedient electrònic.

En resum, ens trobem davant d'un llibre que ens ajudarà a tots els professionals que treballem en l'àmbit de la gestió documental a poder afrontar amb més coneixement els conceptes lligats a la gestió de la informació i als reptes actuals que se'ns plantegen.

La Junta informa

Sessió 11/2006, de 18 de desembre

En aquesta reunió es prengueren els acords següents:

- Habilitar el president, Joan Antoni Jiménez Castillo, perquè atorgui els poders necessaris per a plets amb l'objectiu de presentar recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya contra la resolució del rector de la Universitat de Lleida, de data de 25 d'octubre de 2006, publicada al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya el 20 de novembre de 2006, per la qual es convocava un concurs oposició per a ocupar una plaça de tècnic d'arxiu de la Universitat de Lleida.
- Aprovar els estatuts de la Coordinadora de Associacions de Archiveros i formar-hi part com a associació integrada, i nomenar l'actual president representant de l'AAC a la CAA.
- Aprovar el pressupost per a la creació de la secció de Preguntes Més Freqüents dins la web de l'AAC.
- Nomenar com a representants de l'AAC al tribunal qualificador per a les proves selectives d'una plaça de tècnic mig per al Servei d'Arxiu Municipal de l'Ajuntament de Sant Adrià del Besòs els senyors Joan Banus, arxiver de l'Arxiu Municipal de l'Ajuntament de Cardedeu com a membre titular, i Joan Bartalot, arxiver de l'Arxiu Municipal de l'Ajuntament de la Llagosta, com a membre suplent.

Sessió 1/2007, de 26 de gener

En aquesta reunió es prengueren els acords següents:

- Aprovar les tarifes professionals proposades des de l'Associació per al desenvolupament de la nostra professió.
- Aprovar els comptes de l'Associació d'Arxivers de Catalunya de l'any 2006 presentats per la tesorera amb un superàvit de 2.800,00 €.

Sessió 2/2007, de 26 de febrer

En aquesta reunió es prengueren els acords següents:

- Acceptar el nomenament de la sòcia Anna Lorente López com a representant del Departament de Cultura en el comitè organitzador de l'XI Congrés d'Arxivística de la Seu d'Urgell.

Moviments de socis

Altes

Socis numeraris: Pilar SALMERON SANCHEZ, Mariona HUGUET PRUNERA, Gemma BELART COCA, Araceli GARCIA FUENTES.

Socis institucionals: Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, Vilabor S.A. (Grupo Mda), Eco Shreder Services S.L., Arte y Memoria.

Socis adherits: Laura FEBLES CARMONA.

Estudiants: Gemma GUTIERREZ BARBERA, Sara FOLCH DE LA FUENTE, Anna PLANS ALIBERCH, Mireia BERTRANA DE BUSTOS, Miquel ÀNGEL DIAZ RODRIGUEZ, Marina MURO GALLART.

Canvis de condició

D'adherits a numeraris: Caterina AGUILO, Amadeu PINOL MATEU, Jordi GAITAN MOLTO, Joan Ignasi SALCEDO DEL MORAL, Trini PRUNERA PARDELL, Carles QUEVEDO GARCIA, Pilar CUERVA CASTILLO, Gorka COFINO RODRIGUEZ.

D'adherit a estudiant: Jordi MARCH BARBERA.

De numerari a jubilat: Maria Pilar FACI LACASTA

Baixes

Socis numeraris: Manuel GUELL JUNKERT, Amèlia POVEZ RUIZ-NAVARRO, Àngel JIMENEZ NAVARRO, Gemma FOJ ALVIRA, Ramon CASAS MUNOZ, Santiago BUSTOS DUATIS, Ariadna CASTELLO PAMPOLS.

Socis adherits: Cristina MOLINA DE LA SALUD, Daniel PINOL ALABART, Núria DE LUNA, Elisabet REY MARCH, Begonia SARABIA LEON, Josep QUER CARBONELL, Marc MARTI FUERTES, Cristina GASCON BUIL.

Socis Jubilats: Antoni BORRAS FELIU

HORARI D'ATENCIÓ

Support administratiu:

Eulàlia GARRETA, Maria FUNÉS
de dilluns a dijous de 9 a 14.30 h i
de 15 a 19 h, divendres de 9 a 13 h

President:

Joan Antoni JIMÉNEZ,
jjimenez@catsalut.net

Vicepresidenta:

Patricia LLOVERAS,
patricia.lloveras@gencat.net

Vocal de Secretaria:

Josep M. MASACHS,
ahcvilafranca@impacte.com

Vocal de Tresoreria:

Marta ALBÀ,
arxiu@llagostera.org

Vocal de Relacions Internacionals:

Joan BOADAS,
jboadas@ajgirona.org

Vocal de Formació:

Miquel SERRA,
miquel.serra@pas.udg.es

Vocal de Treball, Estatut

Professional:

Josep CONEJO,
jcmuncada@gmail.com

Vocal d'Activitats i Difusió:

Carme GARCÍA,
carme.garcia@lycos.es

Vocal de Relacions Institucionals:

Marc TAXONERA,
biblioteca@abmontserrat.es

Vocal de Projectió Professional:

Emília CAPELL,
ecapell@bcn.cat

Vocal de Publicacions:

Albert CURTO,
acurto@baixebre.cat

Tarifes professionals per al 2007

Transcripcions paleogràfiques (pàgines de 30 línies i 70 espais)	36,5	€
Traduccions del llatí (pàgines de 30 línies i 70 espais)	36,5	€
Conferències, cursos, seminaris i congressos		
– Ponències amb text	450	€
– Conferències	250	€
– Participacions en taules rodones	160	€
– Sessions de formació general	90	€
– Sessió de formació especialitzada (fins a 30 h)	135	€
– Coordinació de curs especialitzat (fins a 30 h)	510	€
Assessorament i informes		
– Assessorament	36,5	€/h
– Informe tècnic	36,5	€/h
Exposicions		
– Per textos d'exposicions	36,5	€/pàg.
(pàgines mecanografiades a dos espais per a plafons o catàlegs)		
– Selecció de peces o documentació gràfica	29	€/pàg.
Exercici lliure de la professió		
– Sou mínim, sense aplicar les retencions	2.550	€
– Treballs esporàdics	30	€/h